

Pavel Emanuel Dobšinský sa narodil 16.03.1828 v Slavošovciach rodičom Pavlovi Dobšinskému a Zuzane Juliane Pauerovej, dcére tunajšieho kazateľa. Jeho krstnými rodičmi boli majitelia papierne v Slavošovciach Karol Gyurky a pani Johana Gyurkyová rodená Markušová.

Pavel Emanuel Dobšinský mal tri roky, keď apovka ako rodina nazývala Pavla Dobšinského st. získal faru v Dlhej Vsi, a päť rokov keď sa rodina presťahovala do Sirku. Keďže rodičia Dobšinského dbali na vzdelanie detí prvé školenie v literárnom umení dostal od svojho ujca Michala Pauera učiteľa v Chyžnom, a od vlastného otca. Neskôr študoval na dištriktuálnom gymnáziu v Rožňave a v Miškovci. V roku 1840 nastupuje ako študent filozofie a teológie na Ev. lýceum do Levoče, ktoré patrilo medzi významné uhorské stredné školy. Tu počas študentských čias začína jeho literárna, zberateľská a prekladateľská činnosť. Píše svoje prvé básne v intenciách štúrovskej poézie, prekladá diela Byrona, Lamartina, Mickiewicza, ktoré mu vyšli v rôznych časopisoch, vydával rukopisný časopis Holubica a počas prázdnin v roku 1848 vykonal púť po otčine z gemerského Sirku cez Brezno, Liptov, Oravu, Turiec do Žiliny a odtiaľ na západné Slovensko a po návšteve Devína zamieril do Nitry. Svoje putovanie opísal v cestopise Púť po otčine roku 1848. Po zložení farárskej skúšky v roku 1850 pracoval u veľkorevúckeho farára Samuela Reussa. V roku 1852 odchádza do Trnavy k Jozefovi Miloslavovi Hurbanovi do redakcie Slovenských pohľadov, vo februári 1853 odchádza do Brezna k Jánovi Chalupkovi za kaplána a katechéta. Od roku 1855 do roku 1858 pôsobí na fare v Rožňavskom Bystrom, kde spolu s Augustom Horislavom Škultétym, evanjelickým farárom z neďalekej Rozložnej, dokončujú a pripravujú na vydanie zbierku 64 rozprávok v 6 zošitoch ktoré vyšli pod názvom Slovenské povesti. Na jeseň roku 1858 prijal Dobšinský miesto profesora na novovzniknutej Katedre slovenskej reči a literatúry, ktorú zriadili na lýceu v Banskej Štiavnici. Tu vydáva tretí a štvrtý zväzok Slovenských povestí a časopis Sokol. Keďže štiavnická spoločnosť nebola Dobšinskému naklonená, prijíma v roku 1861 miesto na fare v Drienčanoch po zosnulom farárovi Jonatánovi Dobroslavovi Čipkovi, kde zostal 24 rokov až do svojej smrti. Jeho šťastie v Drienčanoch však netrvalo dlho, lebo tu zakrátko umiera jeho manželka Paulína a následne aj malá dcérka Olinka. V tomto ťažkom období stojí pri ňom jeho priateľ Ján Botto, ktorý sa ho zo všetkých síl snaží vrátiť do života. V roku 1867 sa Dobšinský oženil druhý krát a jeho manželkou sa stala vdova po spisovateľovi Jánovi Čajakovi a sestra spisovateľky

Terézie Vansovej, Adela Medvecká Čajaková, ktorú si zobral aj s malým synom Jankom Čajakom ml. V manželstve s Adelou sa im narodili traja synovia, Vladimír, ktorého budú volať Mirko, potom Ľudovít a Ivan Branislav. Radosť z tretieho syna však netrvá dlho. V Drienčanoch intenzívne pokračuje v zbieraní rozprávok, porekadiel, prísloví, povier a obyčajov, píše správy a recenzie do Pešťbudínskych vedomostí. No predovšetkým stáva pri svojom vysokom pulte, píše, zapisuje a snová svoje príbehy. V roku 1870 Matica slovenská vydáva prvý zväzok folkloristického Sborníka slovenských národných piesní, povestí, prísloví, porekadiel, hádok, hier, obyčajov a povier. Pozoruhodná je i jeho Zbierka slovenských porekadiel a im podružných viet. Dobšinského záujem o slovenskú jazykovú kultúru dokladá bohatý slovníkový materiál, ktorý pod názvom Príspevky k slovenskému slovníku - Idioticon je v archíve Slovenského múzea v Martine. V Drienčanoch sa Dobšinský často stretával s ďalšími poprednými vzdelancami, ako boli Ján Botto, Ľudovít Kubáni, Peter Kelner Hostinský, August Horislav Škultéty. Aj tu pokračoval v zbieraní a spracovávaní povestí, ktoré boli vydané v roku 1880 až 1883 v ôsmich zošitoch a obsahujú 90 rozprávok pod názvom Prostonárodné slovenské povesti. Dobšinský ich vydal vlastným nákladom. V roku 1880 vyšla aj Dobšinského národopisná monografia Prostonárodné obyčaje, povery a hry slovenské, v ktorej zaznamenal a utriedil rodinný, spoločenský, kultúrny a hospodársky život dedinského človeka od narodenia až po smrť. Počas prác na Prostonárodných slovenských povestiach Dobšinský viditeľne chradne. Cíti sa slabý, zo dňa na deň unavenejší. No najväčšiu starosť mu robí uchovanie písomností a zbierok s čím sa zveruje v liste svojmu priateľovi Škultétymu. Okrem iného v ňom píše: „ Mne už pri mojej chorľavosti do rokov nedá pokoja, kým zbierky, kódexy a rukopisy prostonárodných povestí budú dobre uložené a nedá mi pokoja, kým tieto veci ďalej dnu do Slovenska dodané nebudú. Moja osobná rozprávka sa už chýli ku koncu, musím sa vrátiť ta, odkiaľ som prišiel, kým kohút prvý krát nezaspieva.“ Jeho zdravotná kríza vyvrcholila na jeseň roku 1885. Dobšinský umiera 22. októbra 1885 vo večerných hodinách na silný zápal pľúc, po prečítaní článku v Národných novinách o prešporskej inkvizícii proti slovenským študentom a o vylúčení nevlastného syna Jána Čajaka z teologickej fakulty pre panslavizmus . Pochovali ho v Drienčanoch 25. októbra 1885. Nášho najslávnejšieho rozprávkara tu pripomína zvláštny pomník a tri rozprávkové

symboly: zlatá podkova, zlaté pero a zlatý vlas. Zlatý zvonec, finalista našich rozprávok chýba - lebo ani v treťom tisícročí im neodzvonia.

Jeho osobnosť krásnymi slovami vyjadril národný umelec Vladimír Mináč : „ Bol to slovenský Homér, muž, ktorý vyrozprával vnútorné príbehy svojho ľudu. Žil teda tu, uprostred pokojnej prírody, ktorá vie o jeho pomínutelnosti času, ale netuší aj o jeho trvaní. Bol to muž stálosti a vernosti, muž nie výbušný, nie prchký a náhlivý, ale práve trvajúcí v pokojnej práci. Kázal a učil, utvrdzoval a vychovával mladých aj starých, gazdoval, včelárčil a záhradníčil, bol robotníkom medzi robotníkmi. Ako by ten nemal dôverne poznať život svojho ľudu ? Bol to jeho život. Na Dobšinského povestiach sa vychovalo mnoho generácií slovenských detí , vychovalo, totiž vycibrilo si zmysel pre krásu reči, ľahkonosť a súčasne všemocnosť fantázie, pre príbeh od ktorého sa nedá odtrhnúť. A ešte mnoho a mnoho generácií, ustavične budú prichádzať k Dobšinskému, lebo mnohé čo dnes skvele cvendží slávou a šíravami sveta časom vybledne, ako staré plátno, ale Dobšinského povesti budú, kým bude slovenská reč. „

Bol to Dobšinský, ktorý dokázal, že sny o krajšom živote, sile prekonávať nástrahy sveta sa môžu stať skutočnosťou, že tvorivý génius slovenského ľudu dokázal vymyslieť také zázračné deje, ktoré dokážu prekračovať hranice medzi snom a skutočnosťou, tak, ako sa to deje v rozprávkach. Z jeho diela môžeme čerpať a nachádzať poučenie, čerpať múdrosť i vzory lásky k nášmu ľudu, k jeho nádhernej reči. Chudobný je každý, kto nepozná toto bohatstvo, túto krásu, tieto poklady.

Na záver niekoľko zaujímavostí:

Pamätná izba P.E.Dobšinského bola zriadená v roku 1970 za výraznej podpory obyvateľov a rodákov Slavošovci. V tomto roku 16. marca pri príležitosti 142. výročia narodenia Dobšinského bol slávnostne odhalený pamätník za účasti prof. Jána Čajaka ml. a zároveň bola slávnostne pomenovaná Základná škola menom Dobšinského. V roku 1978 pri príležitosti 150. výročia narodenia Dobšinského bola pamätná izba re-inštalovaná Baníckym múzeom v Rožňave. O jej dnešnú podobu a zachovanie sa pričínilo vedenie Obecného úradu a zamestnanci OcÚ v spolupráci s Dr. Milanom Sajenkom, ktorý sa životu a dielu Dobšinského venoval dlhé roky.

V roku 2004 bola vo Francúzsku vydaná zbierka 100 najkrajších rozprávok sveta a Slovensko má v nej zastúpenie jednou rozprávkou, a to rozprávkou P.E.Dobšinského Ružová Anička. Od roku 2012 môžeme obrazne povedať, že P.E.Dobšinský sa vznáša nad nami. Asteroid , ktorý bol pomenovaný podľa Dobšinského má číslo 39880 a nachádza sa v hlavnom pásme asteroidov medzi dráhou Marsu a Jupitera.